

Premiul Nobel pentru literatură - 2008

Jean-Marie Gustave Le Clezio este câștigătorul Premiului Nobel pentru literatură în 2008. Academia suedeză apreciindu-l ca: "un autor al noilor frontiere, al aventurilor poetice și extazului senzual, un autor care studiază umanitatea dinăuntru și din afara civilizației".

J. M.G. Le Clezio s-a născut la Nice la 13 aprilie, 1940. Rădăcinile sale sunt bretone. Tatăl său fiind englez, maică-sa franceză, ambii medici, originari de pe insula Maurițius. Este el englez, francez sau maurițian, el nu alege.

Le Clezio spune: „Eu care sunt insular, unul care privește vapoarele trecând, care hoinăresc pe chei, parcă m-aș plimba de-a lungul unui bulevard, sau a unei alei, nu pot fi dintr-un cartier, și nici dintr-un oraș, ci sunt din toate cartierele și din toate orașele și patria mea este limba franceză”.

El este bilingv. La început preconiza să scrie în limba engleză, dar totuși începe să scrie în limba franceză, în așa mod opunându-se colonizării insulei de către englezi. La vârsta de 8 ani el face o călătorie cu maică-sa în Nigeria. Prima lui operă a fost scrisă chiar atunci, în timpul călătoriei în Nigeria, care a durat o lună, și se numește "O călătorie lungă". El învață să descopere lumea, s-o privească. Mai târziu în romanul său „L’Africain” scriitorul povestește despre un băiețel care călătorind prin Africa îl întâlnește pe tatăl său.

În 1967 face serviciul militar în Tailanda, de unde este expulzat în Mexic, o țară care a lăsat urme adânci în creația sa. Susține doctoratul la istoria Mexicului, predă la universitate literatura, pictura, limba franceză. Le Clezio face studii la Nice, Bristol, Londra și a predat la institutii din Bangkok, Mexico, Boston, Austin și Albuquerque.

În 1970-1974 el trăiește în inima Junglei din Panama, oamenii din acest trib trăiesc în armonie cu natura, cu mediul înconjurător, cu sine însuși. Le Clezio învață limba acestui trib, traduce o operă mitologică amerindiană. Într-un eseu scrie, că acești ani i-au schimbat radical viața, viziunea asupra lumii și artei, maniera de a comunica, a merge, a mânca, a dormi, a iubi și chiar de a visa. Jean - Marie Gustave Le Clezio a publicat până în prezent peste 50 de volume de proză: romane, nuvele, eseuri, biografii, traduceri, cărți pentru copii, lucrări la teoria literaturii și este considerat unul dintre cei mai importanți scriitori francezi contemporani. Toate personajele sale sunt purtătorii unei etici de viață unde predomină respectul lumii înconjurătoare, respectul față de alții și față de sine. Cu el plonjăm în pace, vis, poezie, într-un extaz meditativ.

În peizajul literar apare la 23 de ani cu cartea „Le proces-verbal”, 1963. Prima carte și primul succes - prestigiosul premiu Theophraste Renaudot (din 2002 este membru al juriului Renaudot).

J. M. G. Le Clezio “Le proces-verbal”. – Paris : Ed. Gallimard, 1970. - 315 p., în format „livre de poche” o puteți citi în serviciul Literatură în Limbi Străine. Este un roman-joc, roman-enigmă, o istorie a unui om, Adam Pollo, care nu știe de unde vine și nici unde merge. Uitarea sau dorința obscură de a încerca o experiență îl izolează de restul lumii. Adam , nu este întâmplător, se are în vedere numele primului și ultimului om.

Le Clézio este deținătorul mai multor premii, dar a fost primul câștigător al nou-creatului Prix Paul Morand (1980), acordat pentru întreaga operă și mai ales pentru romanul "Desert" de către Academia Franceză. În 1980 Le Clézio publică romanul *Désert*, considerat una dintre cele mai frumoase scrieri ale anilor '80, o frescă a unei civilizații pierdute din Africa de Nord. Frumusețea cosmică a deșertului este surprinsă de Le Clézio în pagini inegalabile: "Asta era lumea lor adevărată. Nisipul, pietrele, soarele, liniștea, durerea, și nu orașele de metal și ciment,

în care se aud fântâni și glasuri omenești. Aici era lumea lor, ordinea goală a deșertului, unde orice era posibil, unde mergeai fără umbră, pe marginea propriei morți.” Această carte: „Пустыня” o avem în fondul Bibliotecii Științifice universitare, tradusă în limba rusă de И. Яхниниа. - М. : Радуга, 1984. - 413 p. : cu il. Tot în BȘU aveți posibilitatea de a citi povestirile lui J. M. G. Le Clezio: „Mondo” // Иностр. лит., 1980, nr.2, p.78-106) și povestirea „Orlamonde” // Иностр. лит., 1983, nr.10, p.143-146). *Mondo* este o povestire din culegerea „*Mondo et autres histoires*”, 1978, care ne vorbesc despre epoca noastră, ne conduc, ne forțează să traversăm tristele opacități ale universului unde speranțele mor.

În „Villa Aurore/Orlamonde” este vorba de o casă pierdută în mijlocul vegetației. Un domeniu straniu, misterios cu prezența unei doamne care locuiește în această casă, foarte atrăgător pentru copii în căutarea aventurilor. Unul din ei, devenind matur, revine și sună la ușă...

Călător pasionat, Le Clézio și-a scris numeroasele romane în diferite orașe din lume.

O mare temă a romanelor sale este *alienarea omului modern*. În ceea ce privește sistemul de gândire căruia se aliniază proza sa, Le Clézio practică un "sincretism mitic", în mare parte influențat și de călătoriile sale.

În 1994, un sondaj realizat de revista franceză „*Lire*” a arătat că 13 % dintre cititori îl consideră cel mai mare scriitor francez contemporan în viață.

În prima perioadă a activității sale (1963-1975) Gustav Le Clezio a explorat așa teme ca: revolta împotriva colonizării, exilul, nebunia, limbajul... După anii '70 el derivă la valori spirituale, abordând așa teme ca copilăria, adolescența, călătoriile, ecologia... Prin scrierile sale el se opune societății unde predomină violența și banii în detrimentul naturii și celor mai slabi. Scrisul său este de o simplitate amăgitoare, elegant, rafinat, plin de sens, culori, căldură, frumusețe, emoții. J.M.G. Le Clezio este arhitectul istoriei intime și universale. Ca umanist el are un ritm plin de tandrețe, nostalgie, scepticism.

Într-un interviu pentru *Label France* el afirmă, „...că trăim într-o epocă tulburătoare înconjurați de haosul ideilor și personajelor. Rolul literaturii este de a reflecta acest „haos.” Imaginea publică a lui Le Clezio este aceea de inovator.

Premiul Nobel pentru Literatură pentru ultimii 9 ani

- § 2008 - J.M.G. Le Clezio, Franța/ Maurițius, lb.franceză.
- § 2007 - Doris Lessing, Regatul Unit, lb.engleză.
- § 2006 - Orhan Pamuk , Turcia, lb. turcă.
- § 2005 - Harold Pinter, Regatul Unit, lb.engleză.
- § 2004 - Elfriede Jelinek, Austria, lb.germană
- § 2003 - J. M. Coetzee, Africa de Sud, lb. engleză
- § 2002 - Imre Kertész, Ungaria, lb.maghiară
- § 2001 - V. S. Naipaul, Regatul Unit, lb.engleză.
- § 2000 - Gao Xingjian, Franța/ China, lb.chineză

Scriitorii români nominalizați, dar care n-au obținut această distincție: T. Arghezi, M. Sadoveanu, M. Sorescu, N. Stănescu. L. Bлага a avut șanse reale de a câștiga în 1954, dar regimul comunist a refuzat să-i propună candidatura.